

De CE-markering voor de bouwgrondstoffenbranche

Wat verandert er onder de Verordening bouwproducten?

toeslagmaterialen

Auteur

dr. ir. C.C.A.M. van den Thillart

26 september 2013

Opdracht en uitgave:

**Nederlandse Vereniging van Leveranciers
van Bouwgrondstoffen 'NVLB'**

Postbus 1331

2130 EK Hoofddorp

tel +31 (0) 23 540 35 35

fax +31 (0) 23 533 58 94

e-mail secretariaat@nvlb.nl

website www.nvlb.nl

K.v.K. 34181876

CE-markering voor de bouwgrondstoffenbranche

Vanaf 1 juli 2013 is de nieuwe Verordening bouwproducten of CPR ¹ volledig van kracht. Deze Europese verordening heeft ook consequenties voor de bouwgrondstoffenbranche. Alle bouwproducten die onder een geharmoniseerde Europese productnorm vallen, moeten worden voorzien van de CE-markering en een prestatieverklaring. Voor de bouwgrondstoffenbranche gaat het om de geharmoniseerde normen voor toeslagmaterialen, beton, mortel, grout en wegmaterialen. Niet alleen fabrikanten hebben verplichtingen, maar ook importeurs en distributeurs.

In deze brochure wordt achtereenvolgens ingegaan op:

1. De CE-markering onder de CPR in vogelvlucht	3
1.1 Inleiding	3
1.2 De belangrijkste veranderingen	3
1.3 De relatie van de CPR met private keurmerken en de aanbestedingsrichtlijn	6
2. De taken van marktdeelnemers	8
2.1 De marktdeelnemers onder de CPR	8
2.2 Taken van de fabrikant	8
2.3 Taken van de gemachtigde van de fabrikant	9
2.4 Taken van de importeur	9
2.5 Taken van de distributeur	10
3 Informatie voor prestatieverklaringen voor de bouwgrondstoffenbranche	12
3.1 Flexibiliteit CE-markering voor bouwproducten	12
3.2 Grondslagen voor de prestatieverklaring van productgroepen	12
3.3 Informatie over prestatieverklaringen van Toeslagmaterialen	14
3.4 Informatie over prestatieverklaringen van Producten voor de wegebouw	18
3.5 Informatie over prestatieverklaringen van Geotextielen	24

Bijlagen:

- Bijlage 1 Veel gebruikte termen en afkortingen
- Bijlage 2 Voorbeeld CE-markering
- Bijlage 3 Voorbeeld prestatieverklaring (DoP)
- Bijlage 4 Instructie of 'quick reference card' voor fabrikant
- Bijlage 5 Instructie of 'quick reference card' voor importeur
- Bijlage 6 Instructie of 'quick reference card' voor distributeur
- Bijlage 7 Informatiebladen en links

¹ Zie voor technische termen en afkortingen, Bijlage 1

1 De CE-markering onder de CPR in vogelvlucht.

1.1 Inleiding

De CE-markering op producten is bedoeld voor het wegnemen van handelsbelemmeringen en het bevorderen van het vrije handelsverkeer in de Europese Unie. De CE-markering op bouwproducten bestaat al geruime tijd. De richtlijn bouwproducten (CPD) werd in 1989 van kracht en de eerste geharmoniseerde normen die CE-markering op bouwproducten mogelijk maakten, verschenen rondom de eeuwwisseling. In totaal zijn er inmiddels zo'n 450 geharmoniseerde productnormen (h'EN's) gepubliceerd en daarnaast nog enkele duizenden vrijwillige Europese beoordelingen (ETA's).

Ondanks dit harmonisatiesucces was er ontevredenheid in Europa over het functioneren van de CPD. Deze richtlijn werd verschillend geïnterpreteerd: in een aantal lidstaten was de CE-markering verplicht, in andere lidstaten weer niet. Het markttoezicht liet te wensen over, er was onderling weinig vertrouwen in de instanties die keuringen en beproevingen verrichtten voor de CE-markering, de herkomst van de CE-markering was onvoldoende traceerbaar en naast de geharmoniseerde methoden voor het testen van bouwproducten bestonden er nog allerlei nationale normen en kwaliteitssystemen. De nieuwe Europese verordening wil hier verbetering in brengen. Het gaat hier om Europese wetgeving zonder tussenkomst van de lidstaten, die de marktdeelnemers rechtstreeks aanspreekt. De lidstaten houden wel het markttoezicht op de CE-markering, voor Nederland de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT).

1.2 Wat zijn de belangrijkste veranderingen?

Verplichte CE-markering

Sinds 1 juli 2013 zijn alle fabrikanten van bouwproducten, die onder een geharmoniseerde norm vallen, verplicht deze producten van de CE-markering te voorzien. Alleen in uitzonderingsgevallen zoals bij ambachtelijke en niet seriematige productie op bestelling, worden fabrikanten vrijgesteld. Als een bouwproduct niet onder een geharmoniseerde norm valt, kan de fabrikant ervoor kiezen, een Europese beoordeling aan te vragen. Dat blijft ook onder de Verordening bouwproducten de vrijwillige route om tot CE-markering te komen. De twee grondslagen om tot CE-markering te komen zijn dus: via de norm (verplicht) of via een Europese beoordeling (vrijwillig). Deze grondslagen voor CE-markering worden ook wel 'geharmoniseerde Europese technische specificaties' genoemd.

Prestatieverklaring (DOP)

Een belangrijk verschil van de CPR met de CPD is de prestatieverklaring. De prestatieverklaring komt in de plaats van de aloude conformiteitverklaring. In de prestatieverklaring legt de fabrikant de prestaties van zijn product volgens de geharmoniseerde norm vast. Deze productprestaties worden bepaald aan de hand van de 'essentiële kenmerken'. Dat zijn producteigenschappen die verband houden met de eisen die aan bouwwerken of delen daarvan worden gesteld en waarvoor Europees geharmoniseerde testmethoden worden opgesteld. Denk bijvoorbeeld aan essentiële kenmerken van bouwproducten in de bouwgrondstoffenbranche (zie Hoofdstuk 3) als waterabsorptie, korrelvorm, deeltjesdichtheid, chloridegehalte e.d. Voor iedere geharmoniseerde productnorm (h'EN) zijn de essentiële kenmerken waarvoor testmethoden zijn uitgewerkt, vastgelegd in de zogeheten annex ZA van die norm.

De fabrikant hoeft niet alle essentiële kenmerken van een geharmoniseerde norm vast te leggen. Hij kan zelf een keuze maken, afhankelijk van het beoogde gebruik van zijn product en het gebied waar hij zijn product op de markt wil brengen of verhandelen. Lege prestatieverklaringen zijn echter niet toegestaan. De fabrikant moet tenminste één essentieel kenmerk declareren in de prestatieverklaring. Ter onderbouwing van de gedeclareerde productprestaties in een prestatieverklaring stelt de fabrikant technische documentatie op die hij gedurende tien jaar moet bewaren. Het model van de prestatieverklaring is vastgelegd in Bijlage III van de CPR. De prestatieverklaring wordt op verzoek van de klant in papieren vorm geleverd of elektronisch. Fabrikanten kunnen de prestatieverklaring ook op hun

website plaatsen. In Hoofdstuk 3 wordt nader ingegaan op de informatie in prestatieverklaringen die voor de branche van belang zijn.

CE-label

De productgegevens en de herkomst van het product komen ook in het CE-label tot uiting. De vereiste gegevens zijn onder de CPR uitvoeriger dan onder de CPD. Het CE-label wordt zichtbaar en onuitwisbaar - afhankelijk van de aard van het product - op het product zelf aangebracht, op de verpakking of op begeleidende papieren. In de betreffende geharmoniseerde normen worden de voorbeelden gegeven. Het CE-label dient de volgende gegevens te bevatten; zie Bijlage 2, Voorbeeld CE/markering:

- de laatste twee cijfers van het jaar² waarin de CE-markering voor het eerst werd aangebracht;
- de naam en het geregistreerde adres van de fabrikant of een identificatiekenmerk;
- de unieke identificatiecode van het producttype;
- het referentienummer van de prestatieverklaring;
- de prestaties (niveau of klasse) van het product als aangegeven in de prestatieverklaring;
- de verwijzing naar de toegepaste geharmoniseerde technische specificaties;
- het identificatienummer van de aangemelde instantie (indien van toepassing);
- het beoogde gebruik, als vastgesteld in de geharmoniseerde technische specificatie.

Marktdeelnemers

Onder de CPR zijn er nieuwe marktdeelnemers bijgekomen. De Verordening richt zich op de partijen die betrokken zijn bij commerciële markttransacties, zoals het voor de eerste maal op de markt brengen van een bouwproduct (fabrikant) en het op de markt ter beschikking stellen (verhandelen) van dat bouwproduct. Daarom worden niet alleen fabrikanten maar ook gemachtigden van de fabrikant, importeurs en distributeurs aangesproken door de Verordening. De opdrachtgever en de eindafnemer, die aan het begin en aan het einde van de bouwproductenketen staan, zijn geen marktdeelnemer in de zin van de CPR. In de bouwgrondstoffenbranche gaat het vooral om de handel. In Hoofdstuk 2 wordt daarom uitvoerig ingegaan op de taken van de marktdeelnemers.

Vereenvoudigde methodes

Speciale aandacht is in de CPR besteed aan vereenvoudigde methodes om onnodig dure testen op producten te voorkomen. De mogelijkheden zijn:

- Het prestatieniveau van een essentieel kenmerk kan worden vastgesteld zonder test of zonder verdere tests (CWT, CWFT)
- De fabrikant maakt gebruik van de testresultaten van een andere fabrikant, die eenzelfde producttype heeft en zijn toestemming heeft gegeven voor het delen van de testresultaten (shared testing).
- De fabrikant van een samen te stellen bouwproduct maakt gebruik van de testresultaten van een prototype die reeds door de componentenleverancier zijn vastgesteld (cascading testing).
- Micro-ondernemingen mogen afwijken van geharmoniseerde normen met specifieke technische documentatie

De betekenis van de CE-markering op bouwproducten

In de CPR is duidelijk bepaald dat de CE-markering het enige merk is waarmee wordt verklaard dat een bouwproduct in overeenstemming is met de aangegeven prestaties van de essentiële kenmerken. Met de ondertekening van de prestatieverklaring neemt de fabrikant de verantwoordelijkheid op zich dat de prestaties van de essentiële kenmerken, als aangegeven in deze verklaring correct zijn. Hij dient de prestaties van de essentiële kenmerken te communiceren via de prestatieverklaring. Op de betekenis hiervan wordt in par. 1.3 nader ingegaan.

² Het gaat hier om het jaar, waarop een bouwproduct voor de eerste maal op de markt is gebracht met een bepaalde set van productprestaties (het producttype). Deze datum geldt ook voor latere productieruns van deze bouwproducten met hetzelfde producttype. Pas op het moment dat de fabrikant het producttype (de set van productprestaties) wijzigt, dient de datering van het CE-label te worden aangepast.

De borgingsniveaus van de CE-markering

Onder de oude CPD, maar ook onder de nieuwe CPR, wordt de CE-markering van veel bouwproducten afgegeven zonder tussenkomst van een derde partij. Als het product een risico inhoudt voor de veiligheid of gezondheid van gebruikers, dient aanvullende controle plaats te vinden van een zogeheten 'aangemelde instantie' of Notified Body. In de CPR is de systematiek van borging iets vereenvoudigd: systeem 2 bestaat niet meer. Hieronder worden de verschillende niveaus van borging gegeven, tragsgewijs verlopend van volledige controle door een derde partij tot aan de fabrikanten-eigen verklaring. De benaming van het borgingsniveau onder de CPR is: 'Beoordeling en verificatie van de prestatiebestendigheid' (AVCP, zie Bijlage 1). In Hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de AVCP niveaus die voor de branche van belang zijn.

Tabel 1 AVCP systemen van de Verordening bouwproducten		
AVCP niveau	Taken fabrikant	Taken Notified Body
<i>Systeem 1+</i>	<i>Productiecontrole in de fabriek</i>	<i>Bepaling van producttype door typeonderzoek, typeberekening, getabelleerde waarden of beschrijvende documentatie</i>
	<i>Tests monsters in de fabriek</i>	<i>Initiële inspectie productie-installatie en productiecontrole in de fabriek</i>
		<i>Permanente bewaking, beoordeling en evaluatie productiecontrole in de fabriek</i>
<i>Systeem 1</i>	<i>Productiecontrole in de fabriek</i>	<i>Bepaling van producttype door typeonderzoek, typeberekening, getabelleerde waarden of beschrijvende documentatie</i>
	<i>Tests monsters in fabriek</i>	<i>Initiële inspectie productie-installatie en productiecontrole in de fabriek</i>
<i>Systeem 2+</i>	<i>Bepaling van producttype door typeonderzoek, typeberekening, getabelleerde waarden of beschrijvende documentatie</i>	<i>Initiële inspectie productie-installatie en productiecontrole in de fabriek</i>
	<i>Productiecontrole in de fabriek</i>	<i>Permanente bewaking, beoordeling en evaluatie productiecontrole in de fabriek</i>
	<i>Tests monsters in de fabriek</i>	
<i>Systeem 3</i>	<i>Productiecontrole in de fabriek</i>	<i>Bepaling van producttype door typeonderzoek op basis van bemonstering door fabrikant door typeonderzoek, typeberekening, getabelleerde waarden of beschrijvende documentatie</i>
<i>Systeem 4</i>	<i>Bepaling van producttype door typeonderzoek, typeberekening, getabelleerde waarden of beschrijvende documentatie</i>	<i>Geen taken</i>
	<i>Productiecontrole in de fabriek</i>	

Nationale contactpunten

Voor het wegnemen van handelsbelemmeringen is van belang dat fabrikanten, importeurs en distributeurs weten welke eisen gelden in de lidstaten, waar zij hun producten op de markt brengen. Daarom vereist Verordening 764/2008 dat lidstaten contactpunten instellen voor informatie over die eisen. Bouwproducten zijn vaak halffabricaten. De eisen aan bouwproducten zijn niet rechtstreeks te benoemen, maar hangen samen met het beoogd gebruik van bouwproducten en de eisen aan bouwwerken, waarin die bouwproducten worden verwerkt. Daarom eist de CPR dat de lidstaten - specifiek voor bouwproducten - in duidelijke taal informatie geven over de bouwregelgeving die op hun grondgebied van toepassing is op bouwproducten met een bepaald beoogd gebruik (zie ook Hoofdstuk 4). Het Nederlandse [contactpunt voor bouwproducten](#) is te vinden op in Bijlage 4.

Handhaving

Het markttoezicht op de CE-markering wordt uitgevoerd door de lidstaten, in Nederland de inspectie voor de leefomgeving en transport (ILT). Onder de CPR is de handhaving op de CE-markering aangescherpt. Het markttoezicht treedt op in geval de gedeclareerde waarden als opgegeven door de fabrikant in zijn prestatieverklaring niet kloppen of als sprake is van 'formele non-conformiteit', bijvoorbeeld als de CE-markering niet juist is aangebracht of als er geen prestatieverklaring is opgesteld of niet juist is opgesteld. Ook als een bouwproduct formeel aan alle verplichtingen voldoet maar niettemin een risico blijkt in te houden voor de veiligheid en gezondheid van burgers, moet worden opgetreden. Alle marktdeelnemers hebben een informatieplicht. Zodra zij vermoeden dat een product niet aan de eisen voldoet, dienen zij het markttoezicht daarover in te lichten (zie Hoofdstuk 2). Alle marktpartijen kunnen misstanden melden of een handhavingverzoek doen bij de ILT via het meld- en informatiecentrum (zie Bijlage 4)

De CPR en Reach

Tenslotte een opmerkelijk aspect van de CPR met betrekking tot gevaarlijke stoffen. Dat betreft de informatie die fabrikanten moeten geven over gevaarlijke stoffen, als bedoeld in artikel 31 of 33 van Verordening 1907/2006 (Reach). Bedoeld worden veiligheid informatiebladen van stoffen die als gevaarlijk worden aangemerkt en een bepaalde concentratie overschrijden. Het nieuwe aspect is dat in een coördinatieartikel van de CPR (artikel 6, vijfde lid), is bepaald dat fabrikanten deze informatie over gevaarlijke stoffen bij de prestatieverklaring van de CPR dienen te verstrekken.

1.3 De relatie van CPR met private keurmerken en de aanbestedingsrichtlijn

In de CPR is duidelijk bepaald dat de CE-markering het enige merk is dat kan en mag verklaren dat een bouwproduct in overeenstemming is met de door een fabrikant aangegeven prestaties van de essentiële kenmerken in zijn prestatieverklaring. Iedere vorm van informatie over de essentiële kenmerken mag slechts ter beschikking worden gesteld, indien deze is vermeld en gespecificeerd in de prestatieverklaring van de fabrikant. Een fabrikant kan er dus niet voor kiezen om - ter beperking van zijn aansprakelijkheid - slechts een of enkele essentiële kenmerken in zijn prestatieverklaring te zetten en andere essentiële kenmerken in een privaat keurmerk.

N.B.: Het gaat alleen om essentiële kenmerken waarvoor Europees geharmoniseerde testen zijn uitgewerkt. Zolang er bijvoorbeeld geen geharmoniseerde methoden zijn voor de emissie van gevaarlijke stoffen uit steenachtige materialen in contact met grondwater of de buitenlucht zijn nog steeds de nationale voorschriften (Besluit Bodemkwaliteit) van toepassing.

Het unieke karakter van de CE-markering binnen het geharmoniseerde domein heeft vele vragen opgeworpen over de vrijheden die opdrachtgevers en afnemers zich nog kunnen veroorloven: kan bijvoorbeeld van de CE-markering worden afgeweken; kunnen er aanvullende eisen worden gesteld; kan de gewenste kwaliteit van een bepaald privaat keurmerk worden voorgeschreven, et cetera.

Beoordelingsrichtlijnen

In Nederland worden private keurmerken afgegeven op basis van technische grondlagen, beoordelingsrichtlijnen (BRL's) geheten. Voor zover BRL's nog nationale methoden bevatten, dan wel aanvullende eisen hebben op de geharmoniseerde methoden voor de essentiële kenmerken van CE-gemarkeerde bouwproducten, zullen deze moeten worden opgeschoond. Er kan in deze BRL's nog slechts worden verwezen naar de prestatieverklaring van de fabrikant. Er mogen geen nationale methoden in de plaats worden gesteld van de geharmoniseerde methoden. Dit principe roept vragen op voor bestekschrijvers: zijn zij in overtreding als zij BRL's in plaats van prestatieverklaringen voorschrijven? Hier geldt als algemeen principe dat verwijzing naar de Europese geharmoniseerde normen of beoordelingen in private bestekken op grond van de CPR niet afdwingbaar is, dan wel strafbaar kan worden gesteld. Partijen uit de bouwvoorbereiding (architecten, constructeurs, consultants) en de bouwuitvoering (aannemers) zijn immers geen marktdeelnemer in de zin van de CPR. Zij hebben dan ook geen verplichtingen met betrekking tot de CE-markering van bouwproducten. Wel hebben deze

partijen bij aansprakelijkheidskwesties (als bouwproducten blijken te falen) belang bij het correct specificeren en afnemen van producten met CE-markering, omdat de CE-markering het enige merkteken is dat verklaart dat een bouwproduct in overeenstemming is met de essentiële kenmerken die onder een geharmoniseerde norm of Europese technische beoordeling vallen. Het is dan ook van groot belang dat nationale BRL's niet strijdig zijn met Europese regelgeving. De kwaliteitsbranche, zal hier zijn verantwoordelijkheid moeten nemen. De certificatie-instellingen zijn ook als Notified Body werkzaam en bekend met eventuele strijdigheden van BRL's met Europese regelgeving.

CPR en de Europese aanbestedingsrichtlijn

Hoe staan de bepalingen van de CPR in verhouding tot de Europese aanbestedingsrichtlijn (2004/18/EG) die voor de GWW sector van belang is? Overheden besteden circa 18% van hun BNP aan het aanbesteden van leveringen, werken en diensten. Wat zijn de vrijheden van deze aanbestedende diensten onder de Verordening bouwproducten?

Zoals private opdrachtgevers zijn aanbestedende diensten geen marktdeelnemer in de zin van de CPR. Zij hebben dus - anders dan fabrikanten, importeurs en distributeurs - geen specifieke plichten ten aanzien van de CE-markering. Wel hebben lidstaten de plicht om de CE-markering primair te stellen en geen nationale bepalingmethoden voor te stellen die reeds via de CE-markering worden geregeld. Waar het in de aanbestedingsrichtlijn met name om gaat, is dat inschrijvers gelijke kansen wordt geboden. Daarom is - behoudens uitzonderingen - in artikel 23 bepaald dat in technische specificaties van te leveren producten of diensten niet wordt verwezen naar een bepaald fabricaat, een bijzondere werkwijze, een merk, een octrooi of een specifieke productiewijze, waardoor bepaalde ondernemingen worden bevoordeeld of geëlimineerd.

Bij verwijzing naar normen schrijft de aanbestedingsrichtlijn niet voor dat aanbestedende diensten uitsluitend zouden moeten specificeren met Europees geharmoniseerde normen. Er wordt wel een voorkeur van volgorde gegeven: bij voorkeur wordt verwezen naar nationale normen waarin Europese normen zijn omgezet (in Nederland is de benaming NEN-EN), Europese technische beoordelingen (European Technical Assessment, ETA), gemeenschappelijke technische specificaties, internationale (NEN-ISO) normen en pas bij het ontbreken van deze Europese of internationale normen naar nationale technische normen of goedkeuringen. Daarbij dient bij iedere verwijzing de term 'of gelijkwaardig' te worden toegevoegd.

Aanbestedende diensten schrijven steeds meer voor in termen van functionele eisen of prestatie-eisen. De verantwoordelijkheid voor het leveren van een gewenste en duurzame kwaliteit ligt bij de inschrijver aan wie het werk wordt gegund. Indien een aanbestedende dienst niet in staat is een bepaalde gewenste kwaliteit goed te omschrijven kan - bij wijze van uitzondering- worden verwezen naar een bepaald fabricaat of merk. Zo'n merk of fabricaat dient dan feitelijk als kwaliteitsaanduiding. Deze verwijzing moet altijd vergezeld gaan van de woorden 'of gelijkwaardig'.

Kan er tenslotte, voor een bepaalde gewenste kwaliteit naar een hoger borgingsniveau worden verwezen dan dat van de CE-markering? Denk bijvoorbeeld aan de volledige certificatie van grind. Het conformiteitsniveau van de CE-markering - onder de Verordening bouwproducten (het AVCP niveau, zie tabel 1) - is strikt vastgelegd, ter vermijding van onnodige kosten. Een aanbestedende dienst kan een hoger AVCP niveau vragen, mits dit hogere niveau in algemene termen wordt omschreven en er in de praktijk niet onvermijdelijk met een bepaald privaat keurmerk zou moeten worden gewerkt. Dat betekent echter niet dat aanbieders die geen hoger AVCP niveau aanbieden dan dat van de CE-markering, bij voorbaat kunnen worden uitgesloten. Dat geldt zowel voor het gunningscriterium van de laagste prijs volgens artikel 53 van de aanbestedingsrichtlijn als voor andere gunningscriteria van aanbestedende diensten.

2 De taken van de marktdeelnemers

2.1 De marktdeelnemers onder de CPR

De marktdeelnemers met verplichtingen onder de CPR zijn fabrikanten, de gemachtigden van fabrikanten, importeurs en distributeurs, die bouwproducten onder de CE-markering op de uniale markt brengen of verhandelen.

Attentie!

- *Voor alle marktdeelnemers geldt een registratieplicht van commerciële markttransacties onder de CE-markering voor bouwproducten. Gedurende tien jaar dienen deze marktdeelnemers bij te houden en op verzoek van de markttoezichtautoriteiten mee te delen:*
 - *welke marktdeelnemer hen een product heeft verstrekt;*
 - *aan welke marktdeelnemer zij een product hebben verstrekt.*
- *Marktdeelnemers die bouwproducten 'importeren' uit een andere lidstaat van de Europese unie zijn geen importeurs in de zin van de Verordening bouwproducten. Zij worden beschouwd als distributeurs waarvan de taken verderop in deze brochure worden beschreven;*
- *Ook importeurs en distributeurs kunnen fabrikant worden als zij bouwproducten uitsluitend onder hun naam of merknaam in de handel brengen of het oorspronkelijke product zodanig wijzigen dat de opgegeven productprestaties niet meer gegarandeerd kunnen worden door de eerste fabrikant.*

Achtereenvolgens wordt hieronder aangegeven welke taken marktdeelnemers moeten uitvoeren bij het op de markt brengen en verhandelen van bouwproducten met CE-markering op de uniale markt. Allereerst worden de taken van de fabrikant toegelicht.

2.2 Taken van de fabrikant.

Voor producten die onder een geharmoniseerde norm vallen stellen fabrikanten een prestatieverklaring op en brengen de CE-markering aan op die producten met de nodige gegevens om contact te kunnen leggen met de fabrikant en het bouwproduct te kunnen identificeren. Voor de Nederlandse markt moet de prestatieverklaring worden opgesteld in het Nederlands. Een lijst van Nederlandse termen voor de essentiële kenmerken is te vinden op de helpdesk van het contactpunt voor bouwproducten. Informatie over de talen op het marktgebied van andere lidstaten kan worden ingewonnen bij de contactpunten van die lidstaten.

Fabrikanten stellen - ter onderbouwing van de prestatieverklaring - technische documentatie op. In deze technische documentatie staan alle gegevens met betrekking tot het borgings- of AVCP niveau. Van groot belang voor de betrouwbaarheid van de CE-markering is de bestendigheid van de opgegeven prestaties. Fabrikanten dienen als basis een fabriekscontroleproces te hebben. Met wijzigingen in het producttype of in de normen, moet rekening worden gehouden. De betrouwbaarheid en de bestendigheid van de opgegeven prestaties dient - zo nodig- te worden onderzocht door het uitvoeren

van steekproeven op in de handel gebrachte producten en evaluatie van klachten over gebrekkige producten. Van deze klachten wordt een register bijgehouden dat ook wordt gecommuniceerd met de distributeurs. De prestatieverklaring en bijbehorende technische documentatie wordt gedurende tenminste tien jaar bewaard.

De prestaties van bouwproducten worden behaald in de veronderstelling dat die producten correct worden verwerkt of geïnstalleerd in een gebouw of bouwwerk. Daarom dienen fabrikanten, indien nodig, instructies en informatie (manuals) te geven voor een veilige en correcte verwerking van hun bouwproducten in een voor afnemers begrijpelijke taal.

Een belangrijk element van de nieuwe Verordening tenslotte, is dat fabrikanten corrigerende maatregelen moeten nemen of zelfs bouwproducten uit de handel dienen te halen in geval van productfalen. Als het bouwproduct een risico vertoont moeten de nationale autoriteiten van de lidstaten waar het product op de markt is gebracht of wordt verhandeld, hierover zo spoedig mogelijk worden ingelicht. Op verzoek van de bevoegde autoriteiten (doorgaans het markttoezicht) verschaffen zij verder alle benodigde informatie om aan te tonen dat aan de CPR is voldaan. Zo nodig nemen zij corrigerende maatregelen ter vermindering van risico's. Zie voor een samenvatting Bijlage 4, Instructie of 'quick reference card' voor fabrikant.

2.3 Taken van gemachtigden van de fabrikant.

Fabrikanten kunnen via een mandaat gemachtigden aanstellen die namens hen optreden. Dat kan bijvoorbeeld een partij zijn die optreedt namens een buiten de Europese unie gevestigde fabrikant. In het mandaat van de fabrikant is vastgelegd, welke taken door de gemachtigde worden verricht.

In de Verordening bouwproducten wordt alleen de technische documentatie ter ondersteuning van de prestatieverklaring (zie hierboven) uitgesloten van het mandaat. Een gemachtigde kan wel een prestatieverklaring namens de oorspronkelijke fabrikant opstellen, maar deze niet ondertekenen. In het laatste geval wordt hij immers zelf fabrikant. De gebruikelijke taken die tenminste deel uitmaken van een mandaat zijn:

- Het bewaren en ter beschikking houden van de prestatieverklaring met bijbehorende technische documentatie voor de markttoezichtautoriteiten gedurende een termijn van tien jaar;
- Het verstrekken van informatie en documentatie voor het aantonen van conformiteit met de op prestatieverklaring op verzoek van de bevoegde autoriteiten;
- Het op verzoek van de bevoegde autoriteiten verlenen van medewerking aan maatregelen ter uitschakeling van risico's die onder het mandaat van de gemachtigde vallen.

2.4 Taken van importeurs

Een importeur is een in de Europese Unie gevestigde natuurlijke of rechtspersoon die een bouwproduct uit een derde land op de uniale markt in de handel brengt. Importeurs mogen alleen bouwproducten op de uniale markt in de handel brengen als ze voldoen aan de Verordening bouwproducten. De voorschriften van de Verordening op het verhandelen van bouwproducten zijn pas van toepassing indien de producten onder een geharmoniseerde norm vallen, of als de fabrikant in het bezit is van een Europese technische beoordeling. Zodra dat het geval is, dient de importeur na te gaan of de fabrikant aan alle verplichtingen van de Verordening bouwproducten heeft voldaan. Zie voor een samenvatting Bijlage 5, Instructie of 'quick reference card' voor importeur.

Controletaken van de importeur

De importeur controleert of

- de fabrikant het toepasselijke AVCP systeem heeft uitgevoerd en daarvoor de nodige technische documentatie heeft opgesteld;
- de fabrikant een correcte prestatieverklaring en bijbehorende CE markering heeft opgesteld;
- alle gegevens ter identificatie van het product en het contactadres van de fabrikant aanwezig zijn;
- het product vergezeld gaat van begeleidende informatie in een taal die voor gebruikers gemakkelijk te begrijpen is.

Als bij controle van de importeur blijkt dat bovenstaande gegevens niet aanwezig zijn, of als hij van mening is dat de gegevens van de fabrikant onjuist zijn, mag hij het bouwproduct niet in de handel brengen, zolang er geen corrigerende maatregelen zijn genomen.

Taken importeur bij het in de handel brengen van bouwproducten op de uniale markt

De importeur zorgt ervoor

- dat zijn naam, geregistreerde handelsnaam of merk en zijn contactadres op het bouwproduct, de verpakking of een begeleidend document vermeld wordt;
- dat in de tijd dat het bouwproduct onder zijn verantwoordelijkheid valt, de productprestaties door opslag en transport niet in het gedrang komen;
- dat - indien nodig door de aard van het product - steekproeven worden uitgevoerd op in de handel gebrachte producten en klachten, non-conforme of teruggeroepen producten worden onderzocht. Hij houdt hiervan een register bij en licht zijn distributeurs hierover in;
- dat gedurende een termijn van tien jaar een kopie van de prestatieverklaring ter beschikking wordt gehouden van de markttoezichtautoriteiten;
- dat op verzoek van de bevoegde nationale autoriteiten de benodigde informatie wordt verstrekt om aan te tonen dat het product in overeenstemming is met de prestatieverklaring en begeleidende documentatie. Hij verleent medewerking aan maatregelen, ter uitschakeling van risico's van in de handel gebrachte bouwproducten.

N.B.: In het geval dat de gegevens van de oorspronkelijke fabrikant van het CE-label en de prestatieverklaring worden verwijderd en het product alleen nog maar verhandeld wordt onder het logo of de firmanaam van de importeur, wordt deze zelf fabrikant.

2.5 Taken van distributeurs

Een distributeur is een natuurlijke of rechtspersoon in de toeleveringsketen, anders dan de fabrikant of importeur, die een bouwproduct op de markt aanbiedt. Als hierboven aangegeven, wordt het verhandelen van bouwproducten tussen de lidstaten niet als importeren beschouwd. Evenals voor importeurs komen de taken van een distributeur pas aan de orde, als er sprake is van een bouwproduct dat onder een geharmoniseerde norm valt of waarvoor een Europese technische beoordeling is afgegeven. Zie voor een samenvatting Bijlage 6, Instructie of 'quick reference card' voor distributeur.

N.B.: Als bouwproducten worden de producten beschouwd die blijvend worden verwerkt in gebouwen of bouwwerken. De productprestaties van de CE-markering (de essentiële kenmerken) hebben invloed op de eisen die aan gebouwen en bouwwerken worden gesteld (de fundamentele eisen).

De distributeur controleert of:

- op het product de CE-markering is aangebracht;
- dat het bouwproduct vergezeld gaat van de vereiste documenten en instructies en veiligheidsinformatie die in een voor afnemers begrijpelijke taal zijn geschreven;
- dat de fabrikant zijn bouwproduct van een identificatie (type, partij of serienummer) en een contactadres heeft voorzien;
- dat de importeur (zo hier sprake van is) zijn naam, geregistreerd handelsmerk en contactadres op het product, de verpakking of een begeleidend document heeft aangebracht.

Anders dan de importeur heeft de distributeur geen inhoudelijke taak. Zo hoeft hij niet te onderzoeken of het AVCP niveau correct is. Hij hoeft ook geen kopie van de prestatieverklaring van de fabrikant ter beschikking te houden van het markttoezicht. Hij dient wel alle informatie van de fabrikant en importeur te controleren - als hierboven aangegeven, nodig om de herkomst van het product te traceren. Daarnaast heeft hij de taak - als alle marktdeelnemers - voor alle CE-gemarkeerde bouwproducten om de commerciële transacties van voorgangers en opvolgers in de keten te registreren.

Als een distributeur vermoedt dat het bouwproduct niet in overeenstemming is met de prestatieverklaring of andere voorschriften van de verordening, dan mag hij het betreffende bouwproduct niet op de markt aanbieden, zolang geen corrigerende maatregelen zijn genomen. Ook moet de opslag en het transport in orde zijn. De zorgtaken van de distributeur zijn hieronder weergegeven.

Taken distributeur bij het in de handel brengen van bouwproducten op de uniale markt

De distributeur zorgt ervoor:

- dat in de tijd dat het bouwproduct onder zijn verantwoordelijkheid valt, de productprestaties bij opslag en transport blijven gehandhaafd;
- bouwproducten niet op de markt worden aangeboden indien hij van mening is dat deze producten niet in overeenstemming zijn met de prestatieverklaring of andere voorschriften van de Verordening bouwproducten. Distributeurs dragen in dat geval zorg voor passende corrigerende maatregelen en lichten de bevoegde nationale autoriteiten hierover in;
- dat op verzoek van de bevoegde nationale autoriteiten de benodigde informatie wordt verstrekt om aan te tonen dat het product in overeenstemming is met de prestatieverklaring en begeleidende documentatie. Hij verleent medewerking aan maatregelen, ter uitschakeling van risico's van in de handel gebrachte bouwproducten.

3 Informatie over prestatieverklaringen voor de bouwgrondstoffenbranche

3.1 Flexibiliteit CE-markering voor bouwproducten

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op prestatieverklaringen voor de bouwgrondstoffenbranche. Welke prestaties moeten worden gedeclareerd voor welke bouwproducten? Bouwproducten zijn doorgaans halffabricaten. De benodigde prestaties van een bouwproduct hangen vaak af van het beoogd gebruik en de verwerking van dat product in een bouwwerk. De CE-markering op bouwproducten schrijft dan ook geen vaste set van productprestaties voor. Een fabrikant kan in een prestatieverklaring één enkele eigenschap declareren, maar het kunnen er bijvoorbeeld ook tien zijn. Hoe weet een marktdeelnemer welke prestaties een product moet hebben?

De meeste lidstaten hebben geen specifieke productregelgeving. De bouwregelgeving bij vergunningverlening is doorgaans gericht op eisen aan het bouwwerk zoals de sterkte en de brandveiligheid. De benodigde prestaties van een bouwwerk worden uiteindelijk bepaald door de prestaties van de individuele producten, die in dat bouwwerk zijn geïnstalleerd of verwerkt. Er is vooraf geen eenduidige relatie te geven tussen de eisen aan bouwproducten en de eisen aan bouwwerken of gebouwen. De noodzakelijke productprestaties moeten feitelijk bij ieder project opnieuw worden vastgesteld. Voor de GWW sector liggen de zaken wat simpeler dan bij de B&U sector. De GWW sector kent - uitgezonderd voor het milieu - geen bouwregelgeving. In standaardbestekken (RAW) worden doorgaans de productspecificaties van de sector vastgelegd. Aanbestedende diensten zijn hier echter niet per se aan gebonden.

In de dagelijkse praktijk wordt de fabrikant geacht zijn markt te kennen. Omdat prestatieverklaringen publiek toegankelijk zijn, weet hij wat de concurrentie doet. Zodoende declareert hij in zijn prestatieverklaring voor een bepaald marktsegment de essentiële kenmerken met bijbehorende prestaties die in dat marktsegment gebruikelijk zijn. Het is de verantwoordelijkheid van de afnemer om per geval te bezien of hij met de prestatieverklaring van de fabrikant uit de voeten kan. Wat betreft kennis over het marktgebied in andere lidstaten kunnen marktdeelnemers zich richten tot de contactpunten voor bouwproducten van de lidstaten (zie Bijlage 7). Hieronder wordt nadere informatie gegeven over de productgroepen die worden verhandeld of vervaardigd door de bouwgrondstoffenbranche en waarvoor CE-markering verplicht is.

3.2 Grondslagen voor de prestatieverklaring van productgroepen

De essentiële kenmerken van bouwproducten worden per productgroep vastgelegd door de Europese Commissie. De zogeheten fundamentele eisen (FE) zijn daarbij het uitgangspunt. Dat zijn de eisen die de lidstaten aan gebouwen en civiele werken stellen bij de vergunningverlening, aanbestedingen e.d. In bijgaande tabel zijn ze kort weergegeven.

1	Mechanische weerstand en stabiliteit
2	Brandveiligheid
3	Hygiëne, gezondheid en milieu
4	Veiligheid en toegankelijkheid bij gebruik
5	Bescherming tegen geluidhinder
6	Energiebesparing en Warmtebehoud
7	Duurzaam gebruik natuurlijke hulpbronnen
D*)	Levensduur/duurzaamheid
*) D staat voor 'durability' (technische duurzaamheid)	

Op basis van deze fundamentele eisen worden de essentiële kenmerken van productgroepen bepaald, waarvoor in geharmoniseerde normen en technische beoordelingen Europese testmethoden worden vastgelegd.

De prestaties van de essentiële kenmerken die een fabrikant voor een bepaalde productgroep wil testen zet hij in een prestatieverklaring.

In de prestatieverklaring komen naast de productprestaties alle gegevens te staan die van belang zijn voor de traceerbaarheid van het bouwproduct. Het model van de Prestatieverklaring is vastgelegd in Bijlage III van de CPR. In bijgaande tabel zijn de gegevens voor een geharmoniseerde norm (hoofdlijnen) opgesomd. In Bijlage 3 is een voorbeeld gegeven van een prestatieverklaring.

Voor welke productgroepen moet de grondstoffenbranche prestatieverklaringen opstellen of controleren? Zand voor ophoogdoeleinden is een belangrijke grondstof voor de sector, maar hiervoor zijn geen

1	Identificatiegegevens (Producttype, Serienummer, Handelsnaam, Contactadres van fabrikant en Notified Body.)
2	De toegepaste AVCP systemen en -indien van toepassing – naam / nummer van de Notified Body
3	Referentienummer en datum van afgifte van de geharmoniseerde norm
4	Het beoogde gebruik van het bouwproduct
5	De lijst van EK, die voor het aangegeven beoogd gebruik van toepassing zijn
6	De prestaties van tenminste één EK
7	De prestaties van de EK die verband houden met het opgegeven beoogd gebruik
8	Aanduiding NPD voor de opgegeven EK, waarvoor de fabrikant geen prestatie heeft bepaald
9	De informatie met betrekking tot gevaarlijke stoffen (Reach)
10	Verklaring fabrikant

geharmoniseerde normen beschikbaar. Dat geldt wel voor andere bouwstoffen die in de sector worden vervaardigd of verhandeld zoals toeslagmaterialen voor beton, mortel, grout, asfaltproducten, metselmortel en drainage (geotextielen).

De essentiële kenmerken van productgroepen zijn door de Europese Commissie in overleg met de lidstaten in zogeheten mandaten voor de normalisatie vastgelegd. In geharmoniseerde normen kunnen dus geen testmethoden voor de CE-markering worden ontwikkeld, als die niet in een mandaat zijn beschreven. De Europese testen voor de CE-markering in geharmoniseerde normen zijn vastgelegd in de bijlagen van die normen, de zogeheten annex ZA. De volgende productgroepen, waarvoor mandaten zijn opgesteld, kunnen op de branche van toepassing zijn:

- Toeslagmaterialen: mandaat 125 / 139
- Producten voor de wegenbouw: mandaat 124 / 387
- Geotextielen: mandaat 107 / 386

Ter ondersteuning voor het opstellen van prestatieverklaringen door de branche c.q. het controleren door de handel of de bouwmaterialen die onder een geharmoniseerde norm vallen zijn voorzien van een prestatieverklaring met de juiste informatie, is hieronder voor bovenstaande productgroepen een overzicht gegeven van:

- De gebruikelijke producten;
- De toepasselijke geharmoniseerde normen met Engelse en Nederlandse titel;
- De verschillende AVCP niveaus voor toepassingen;
- Een tabel met de essentiële kenmerken per fundamentele eis. Voor deze essentiële kenmerken is tevens de Nederlandse vertaling gegeven

NB: Vaak is er twijfel of een bepaald product onder een geharmoniseerde norm valt. Voor het beoordelen of een bouwproduct van de branche onder een geharmoniseerde product norm valt, kan gebruik worden gemaakt van de [module](#) CE-markering. In die module wordt ook informatie gegeven over het onderwerp en het toepassingsgebied van de norm en alle ondersteunende normen, waarin testmethoden zijn beschreven. Als er dan nog twijfel is kan ook contact worden opgenomen met de brancheorganisatie of met de betreffende [NEN-normcommissie](#).

3.3 Informatie voor prestatieverklaringen van toeslagmaterialen

Producten:

Granulaire of vormloze materialen van natuurlijke aard (steen, zand, grind, lava en tufsteen) of fabrieksmatig vervaardigd (vliegashoudend, klei, slakken, vermiculiet, perlite, gerecycled beton, metselwerk en asfalt) als toeslagstoffen voor beton en mortels, bitumineuze mengsels of spoorwegballast en waterbouwsteen.

Geharmoniseerde normen

NEN-EN	Engelse titel	Nederlandse titel
12620	Aggregates for concrete	Toeslagmateriaal voor beton
13043	Bituminous mixtures	Bitumineuze mengsels
13139	Aggregates for mortar	Toeslagmaterialen voor mortels
13055-1	Lightweight aggregates -1	Lichte toeslagmaterialen - Deel 1: Lichte toeslagmaterialen voor beton, mortel en injectiemortel
13055-2	Lightweight aggregates -2	Deel 2: Lichte toeslagmaterialen voor bitumineuze mengsels en oppervlakbehandelingen en voor ongebonden en gebonden toepassingen
13242	Unbound and hydraulically bound materials	Toeslagmaterialen voor ongebonden en hydraulisch gebonden materialen voor civieltechnische- en wegenbouw
13450	Aggregates for railway ballast	Toeslagmaterialen voor spoorwegballast
13383-1	Armourstone Part 1	Waterbouwsteen - Deel 1: Specificatie

AVCP toepassingen

Subgroep AVCP	Toepassingen
1	Toepassingen voor wegen, spoorwegen, hydraulische werken, AVCP = 2+ Toeslagmaterialen voor beton, mortel, grout, bitumineuze mengsels en hydraulisch gebonden mengsels, waterbouwsteen, spoorwegballast en vulstoffen voor beton, mortel, grout, bitumineuze mengsels en oppervlakbehandelingen
2	Toepassingen voor wegen, spoorwegen, hydraulische werken, AVCP = 4 Toeslagmaterialen voor beton, mortel, grout, bitumineuze mengsels en hydraulisch gebonden mengsels, waterbouwsteen, spoorwegballast en vulmiddelen voor beton, mortel, grout, bitumineuze mengsels en oppervlakbehandelingen

Groepsindeling AVCP voor producten voor de wegenbouw

N.B.: Lidstaten kunnen voor toeslagmaterialen een keuze maken tussen AVCP niveau 2+ of 4. De Nederlandse overheid heeft dit aan de marktpartijen overgelaten en geen keuze in specifieke regelgeving vastgelegd.

Essentiële kenmerken (EK) toeslagmaterialen voor beton, mortel, grout en bitumineuze mengsels

De in tabel 6, kolom 2 genoemde essentiële kenmerken voor beton, mortel, grout en bitumineuze mengsels vormen de basis voor het opstellen van een prestatieverklaring. Voor deze essentiële kenmerken zijn testmethoden opgenomen in de geharmoniseerde normen (zie tabel 4)

Tabel 6 FE en EK voor toeslagmaterialen voor beton, mortel, grout en bitumineuze mengsels			
1 Fundamentele eisen (FE)	2 Essentiële kenmerken (EK)		3 Niveau AVCP*)
FE 1 / 4 Mechanische weerstand en stabiliteit	Toeslagmaterialen voor beton, mortel en grout	Particle shape, size and density / korrelvorm, afmetingen en dichtheid Percentage of crushed particles / Percentage gebroken deeltjes Cleanliness / zuiverheidsgraad Resistance to fragmentation, crushing weerstand tegen verbrijzeling, verpulvering. Resistance to polishing, abrasion wear / weerstand tegen polijsten, afslijten, slijtage Composition, content/samenstelling, gehalte Volume stability / volumevastheid Water absorption / waterabsorptie	2+ / 4, (groep 1 / 2)
	Toeslagmaterialen voor bitumineuze mengsels	Particle shape, size and density / korrelvorm, afmetingen en dichtheid Percentage of crushed particles/ Percentage gebroken deeltjes Cleanliness/ zuiverheidsgraad Affinity to bituminous binders/ Resistance to fragmentation, crushing weerstand tegen verbrijzeling, verpulvering. Resistance to polishing, abrasion wear/ weerstand tegen polijsten, afslijten, slijtage Resistance to thermal shock Composition, content / samenstelling, gehalte Volume stability / volumevastheid Water absorption / waterabsorptie	
FE 2 Brandveiligheid			
FE 3 Hygiëne, gezondheid en milieu	Emission of radioactivity / emissie van radioactiviteit Release of heavy metals / vrijkomen van zware metalen Release of polyaromatic carbons / vrijkomen van polyaromatische koolwaterstoffen Release of other dangerous substances / vrijkomen van andere gevaarlijke stoffen (**)		
FE 4	Zie FE 1		
FE 5	Geen kenmerken		
FE 6	Geen kenmerken		
FE 7 Duurzaam gebruik natuurlijke bronnen	Nog niet geharmoniseerd		
*) Groepsindeling AVCP niveau als aangegeven in AVCP tabel			
**) Over gevaarlijke stoffen moet informatie worden gegeven ingevolge artikel 31 en 33 van de Verordening 1907/2006 (Reach). Deze informatie dient bij de prestatieverklaring te worden bijgesloten (coördinatieartikel CPR, art. 6, vijfde lid).			

Essentiële kenmerken toeslagmaterialen voor ongebonden en hydraulisch gebonden mengsels, waterbouwsteen en spoorwegballastmateriaal

De in tabel 7, kolom 2, genoemde essentiële kenmerken voor toeslagmaterialen van ongebonden en hydraulisch gebonden mengsels en van waterbouwsteen en spoorwegballast vormen de basis voor het opstellen van een prestatieverklaring. Voor deze essentiële kenmerken zijn testmethoden opgenomen in de geharmoniseerde normen (zie tabel 4).

Tabel 7 FE en EK van toeslagmaterialen voor ongebonden en hydraulisch gebonden mengsels, waterbouwsteen en spoorwegballast			
1 Fundamentele eisen (FE)	2 Essentiële kenmerken (EK)		3 Niveau AVCP*)
FE 1 / 4 Mechanische weerstand en stabiliteit	Toeslagmaterialen voor gebonden en gebonden hydraulische mengsels	Particle shape, size and density / korrelvorm, afmetingen en dichtheid Percentage of crushed particles / Percentage gebroken deeltjes Cleanliness / zuiverheidsgraad Resistance to fragmentation, crushing weerstand tegen verbrijzeling, verpulvering. Composition, content /samenstelling, gehalte Volume stability / volumevastheid Water absorption / waterabsorptie Resistance to attrition / weerstand tegen afslijten	2+ / 4, (groep 1 / 2)
	Waterbouwsteen	Particle shape, size and density / korrelvorm, afmetingen en dichtheid Resistance to fragmentation, crushing weerstand tegen verbrijzeling, verpulvering. Resistance to breakage / weerstand tegen breken Resistance to attrition / weerstand tegen afslijten	
	Spoorweg ballast	Particle shape, size and density / korrelvorm, afmetingen en dichtheid Resistance to fragmentation, crushing weerstand tegen verbrijzeling, verpulvering. Resistance to breakage / weerstand tegen breken Resistance to attrition / weerstand tegen afslijten	
FE 2 Brandveiligheid			
FE 3 Hygiëne, gezondheid en milieu	Release of heavy metals bij leaching / vrijkomen van zware metalen door uitlozing (niet voor waterbouwsteen en spoorwegballast) Release of other dangerous substances/ vrijkomen van andere gevaarlijke stoffen (**)		
FE 4	Zie FE 1		
FE 5	Geen kenmerken		
FE 6	Geen kenmerken		
FE 7 Duurzaam gebruik natuurlijke bronnen	Nog niet geharmoniseerd		
*) Groepsindeling AVCP niveau als aangegeven in AVCP tabel			
**) Over gevaarlijke stoffen moet informatie worden gegeven ingevolge artikel 31 en 33 van de Verordening 1907/2006 (Reach). Deze informatie dient bij de prestatieverklaring te worden bijgesloten (coördinatieartikel CPR, art. 6, vijfde lid).			

Essentiële kenmerken toeslagmaterialen voor vulstoffen

De in tabel 8, kolom 2 genoemde essentiële kenmerken van toeslagmaterialen voor vulstoffen vormen de basis voor het opstellen van een prestatieverklaring. Voor deze essentiële kenmerken zijn testmethoden opgenomen in de geharmoniseerde normen (zie tabel 4)

Tabel 8 FE en EK voor toeslagmaterialen voor vulstoffen			
1 Fundamentele eisen (FE)	2 Essentiële kenmerken (EK)		3 Niveau AVCP*)
FE 1 / 4 Mechanische weerstand en stabiliteit	Vulstoffen voor bitumineuze mengsels en oppervlaktebehandelingen	Fineness, Particle size and density / fijnheid, korrelgrootte en dichtheid Stiffening properties / verstevigingseigenschappen Water solubility and susceptibility / oplosbaarheid en gevoeligheid voor water Cleanliness / zuiverheidsgraad Porosity, Volume of voids / poreusheid, volume van de holtes Loss of ignition / gloeiverlies (alleen voor assen)	2+ / 4, (groep 1 / 2)
	Vulstoffen voor beton, mortel en grout	Fineness, Particle size and density / fijnheid, korrelgrootte en dichtheid Composition, content / samenstelling gehalte Cleanliness / zuiverheidsgraad Soundness, Volume stability / vormhoudendheid, volumevastheid Loss of ignition / gloeiverlies (alleen voor assen)	
FE 2 Brandveiligheid			
FE 3 Hygiëne, gezondheid en milieu	Release of other dangerous substances/ vrijkomen van andere gevaarlijke stoffen (**)		
FE 4	Zie FE 1		
FE 5	Geen kenmerken		
FE 6	Geen kenmerken		
FE 7 Duurzaam gebruik natuurlijke bronnen	Nog niet geharmoniseerd		
*) Groepsindeling AVCP niveau als aangegeven in AVCP tabel			
**) Over gevaarlijke stoffen moet informatie worden gegeven ingevolge artikel 31 en 33 van de Verordening 1907/2006 (Reach). Deze informatie dient bij de prestatieverklaring te worden bijgesloten (coördinatieartikel CPR, art. 6, vijfde lid).			

3.4 Informatie voor prestatieverklaringen van producten voor de wegebouw

Producten:

Voegvulmiddelen, deuvels voor betoverhardingen, asfaltsoorten (asfaltbeton, zacht asfalt, warm gewalst asfalt, gietasfalt, zeer open asfalt) bitumen en bitumineuze bindmiddelen, flexibele banen voor waterafdichting

Geharmoniseerde norm

Tabel 9 De geharmoniseerde en gepubliceerde normen voor bouwproducten voor de wegebouw		
NEN-EN	Engelse titel	Nederlandse titel
14188	Joint fillers and sealants	Voegvulmiddelen en afdichtingsmaterialen
14188-1	Part 1	Deel 1: Specificaties voor warm aangebrachte afdichtingsmaterialen
14188-2	Part 2	Deel 2: Specificaties voor koud aangebrachte voegafdichtingsmaterialen
14188-3	Part 3	Deel 3: Specificaties voor voorgevormde voegafdichtingsmaterialen
13877-3	Dowels for use in concrete pavements	Betonverhardingen - Deel 3: Specificaties voor deuvels bij gebruik in betonverhardingen
13108-1	Bituminous mixtures - Asphalt concrete	Bitumineuze mengsels (BM) - Materiaalspecificaties - Deel 1: Asfaltbeton
13108-2	Bituminous mixtures - Asphalt concrete for very thin layers	BM, Deel 2: Asfaltbeton voor zeer dunne lagen
13108-3	Bituminous mixtures - Soft Asphalt	BM, Deel 3: Zacht asfalt
13108-4	Bituminous mixtures - Hot rolled asphalt	BM, Deel 4: Warmgewalst asfalt
13108-5	Bituminous mixtures - Stone mastic asphalt	BM, Deel 5: Steenmastiakasfalt
13108-6	Bituminous mixtures - Mastic Asphalt	BM, Deel 6: Gietasfalt
13108-7	Bituminous mixtures - Porous Asphalt	BM, Deel 7: Zeer open asfaltbeton
12271	Surface dressing Requirements	Oppervlakbehandeling van verhardingsoppervlakken - Eisen
12273	Slurry surfacing, Specifications	Bitumen en bitumineuze bindmiddelen - Specificaties voor penetratiebitumen
12591	Bitumen and bituminous binders - Specifications for paving grade bitumens	Bitumen en bitumineuze bindmiddelen - Specificaties voor penetratiebitumen
13924	Bitumen and bituminous binders- Specifications for hard paving grade bitumens	Bitumen en bitumineuze bindmiddelen - Specificaties voor harde penetratiebitumen
13808	Bitumen and bituminous binders- Framework, specifying caloric bituminous emulsions	Bitumen en bitumineuze bindmiddelen - Raamwerk voor de specificatie van kationische bitumenemulsies
15322	Bitumen and bituminous binders- Framework for specifying cut-back and fluxed bituminous binders	Bitumen en bitumineuze bindmiddelen - Raamwerk voor de specificatie van vloeibitumen
14695	Flexible sheets for waterproofing - Reinforced bitumen sheets for waterproofing of concrete bridge decks and other concrete surfaces trafficable by vehicles	Flexibele banen voor waterafdichting - Gewapende bitumen banen voor waterafdichtingssystemen voor betonnen brugdekken en andere betonnen oppervlakken bestemd voor voertuigen - Definities en eigenschappen
14023	Bitumen and bituminous binders - Framework specification for polymer modified bitumens	Flexibele banen voor waterafdichting - Gewapende bitumen banen voor waterafdichtingssystemen voor betonnen brugdekken en andere betonnen oppervlakken bestemd voor voertuigen - Definities en eigenschappen

AVCP toepassingen

Tabel 10 De verschillende AVCP niveaus voor producten voor de wegenbouw	
Subgroep AVCP	Toepassingen
1	Toepassingen voor wegenbouw en oppervlaktebehandeling met AVCP niveau 2+ Bitumen, bitumineuze mengsels, oppervlaktebehandelingen, waterdichte producten voor wegdekken
2	Toepassingen onderworpen aan regelgeving voor brandgedrag met AVCP niveau 1, 3 of 4 Bitumineuze mengsels en oppervlaktebehandelingen met Euroklasse A _{fl} , B _{fl} en C _{fl} : AVCP = 1 *) Bitumineuze mengsels en oppervlaktebehandelingen met Euroklasse A _{fl} , B _{fl} en C _{fl} : AVCP = 3 **) Bitumineuze mengsels en oppervlaktebehandelingen met Euroklasse A _{fl} , ***), D _{fl} , E _{fl} , F _{fl} : AVCP =4
3	Toepassingen met AVCP niveau 4 Bijkomende producten voor wegen
*) In geval een aanwijsbare fase in het productieproces resulteert in een verbetering van de Euroklasse (floorings). **) In geval er geen aanwijsbare fase in het productieproces ter verbetering van de Euroklasse (floorings). ***) Materialen van Euroklasse A (floorings), waarvoor geen test voor het brandgedrag is vereist.	
Groepsindeling AVCP voor producten voor de wegenbouw	

Essentiële kenmerken voor Bitumen en oppervlakbehandelingen

De in Tabel 11, kolom 2 genoemde essentiële kenmerken voor bitumen en producten voor oppervlaktebehandelingen van wegen vormen de basis voor het opstellen van een prestatieverklaring. Voor deze essentiële kenmerken zijn testmethoden opgenomen in de geharmoniseerde normen (zie tabel 9)

Tabel 11 FE en EK voor bitumen en oppervlaktebehandelingen		
1 Fundamentele eisen (FE)	2 Essentiële kenmerken (EK)	3 Niveau AVCP *)
FE 1 / FE 4 Mechanische weerstand en stabiliteit	Viscosity / viscositeit Water effect on binder adhesion / invloed van water op de hechting van bindmiddelen Breaking behavior / breukgedrag Hardness / hardheid Resistance to flow, deformation / weerstand vervorming Hardening or setting ability / uithardingstijd of vermogen tot binding Cohesion / cohesie (samenhang) Adhesion / adhesie (hechting) Bitumen content / bitumengehalte	2+ (groep 1)
FE 2 Brandveiligheid	Geen kenmerken	
FE 3 Hygiëne, gezondheid en milieu	Release of dangerous substances / vrijkomen gevaarlijke stoffen **)	
FE 4	Zie FE 1	
FE 5	Geen kenmerken	
FE 6	Geen kenmerken	
FE 7 Duurzaam gebruik natuurlijke bronnen	Nog niet geharmoniseerd	
*) Groepsindeling AVCP niveau als aangegeven in AVCP tabel **) Over gevaarlijke stoffen moet informatie worden gegeven ingevolge artikel 31 en 33 van de Verordening 1907/2006 (Reach). Deze informatie dient bij de prestatieverklaring te worden bijgesloten (coördinatieartikel CPR, art. 6, vijfde lid).		

Essentiële kenmerken voor Bitumineuze mengsels

De in Tabel 12, kolom 2 genoemde essentiële kenmerken van bitumineuze mengsels vormen de basis voor het opstellen van een prestatieverklaring. Voor deze essentiële kenmerken zijn testmethoden opgenomen in de geharmoniseerde normen (zie tabel 9)

Tabel 12 FE en EK voor bitumineuze mengsels		
1 Fundamentele eisen (FE)	3 Essentiële kenmerken (EK)	5 Niveau AVCP *)
FE 1 / FE 4 Mechanische weerstand en stabiliteit	Adhesion of binder to aggregate / adhesie van het bindmiddel met het toeslagmateriaal Stiffness / stijfheid Resistance to permanent deformation / weerstand tegen permanente vervorming (spoorvorming) Resistance to fatigue / crack initiation / weerstand tegen vermoeiing, scheurvorming Skid resistance / stroefheid Resistance to abrasion / weerstand tegen afslijten Hydraulic conductivity /vloeistofdoorlatendheid	2+ (groep 1)
FE 2 Brandveiligheid	Reaction to fire / brandgedrag	1, 3 of 4 (groep 2)
FE 3 Hygiëne, gezondheid en milieu	Release of dangerous substances / vrijkomen gevaarlijke stoffen (**)	
FE 4	Zie FE 1	
FE 5	Noise absorption / geluidsabsorptie	
FE 6	Geen kenmerken	
FE 7 Duurzaam gebruik natuurlijke bronnen	Nog niet geharmoniseerd	
*) Groepsindeling AVCP niveau als aangegeven in AVCP tabel **) Over gevaarlijke stoffen moet informatie worden gegeven ingevolge artikel 31 en 33 van de Verordening 1907/2006 (Reach). Deze informatie dient bij de prestatieverklaring te worden bijgesloten (coördinatieartikel CPR, art. 6, vijfde lid).		

Essentiële kenmerken voor oppervlaktebehandelingen van wegen

De in tabel 13, kolom 2, genoemde essentiële kenmerken voor oppervlaktebehandeling van wegen vormen de basis voor het opstellen van een prestatieverklaring. Voor deze essentiële kenmerken zijn testmethoden opgenomen in de geharmoniseerde normen (zie tabel 9).

Tabel 13 FE en EK voor oppervlaktebehandeling van wegen		
1 Fundamentele eisen (FE)	3 Essentiële kenmerken (EK)	5 Niveau AVCP *)
FE 1 / FE 4 Mechanische weerstand en stabiliteit	Adhesion of binder to aggregate / adhesie van het bindmiddel met het toeslagmateriaal Resistance to flow, deformation / weerstand tegen vloeien, vervorming (spoorvorming) Hardening or setting ability / uithardingstijd of vermogen tot binding Cohesion / cohesie (samenhang) Skid resistance / stroefheid Resistance to cracking / weerstand tegen scheurvorming Resistance to abrasion / weerstand tegen afslijten Bond to substrate / hechting aan onderlaag	2+ (groep 1)
FE 2 Brandveiligheid	Reaction to fire / brandgedrag	
FE 3 Hygiëne, gezondheid en milieu	Release of dangerous substances / vrijkomen gevaarlijke stoffen **)	
FE 4	Zie FE 1	
FE 5	Noise absorption /geluidsabsorptie	
FE 6	Geen kenmerken	
FE 7 Duurzaam gebruik natuurlijke bronnen	Nog niet geharmoniseerd	
*) Groepsindeling AVCP niveau als aangegeven in AVCP tabel **) Over gevaarlijke stoffen moet informatie worden gegeven ingevolge artikel 31 en 33 van de Verordening 1907/2006 (Reach). Deze informatie dient bij de prestatieverklaring te worden bijgesloten (coördinatieartikel CPR, art. 6, vijfde lid).		

Essentiële kenmerken voor de waterdichtheid van brugdekken

De in tabel 14, kolom 2 genoemde essentiële kenmerken van producten voor de waterdichtheid van brugdekken vormen de basis voor het opstellen van een prestatieverklaring. Voor deze essentiële kenmerken zijn testmethoden opgenomen in de geharmoniseerde normen (zie tabel 9).

Tabel 14 FE en EK voor producten voor de waterdichtheid van brugdekken		
1 Fundamentele eisen (FE)	2 Essentiële kenmerken (EK)	3 Niveau AVCP *)
FE 1 / FE 4 Mechanische weerstand en stabiliteit	Watertightness / waterdichtheid Resistance to deformation / weerstand tegen vervorming Maximum tensile strenght and elongation / maximale treksterkte en rek Bonding strength / hechtsterkte Resistance to chloride ion penetration / weerstand tegen indringing van chloorionen Joint strength / sterkte van de verbinding Resistance to dynamic actions / weerstand tegen dynamische belasting Capacity to penetrate pores of substratum / vermogen om poriën van de ondergrond binnen te dringen Capacity to bridge cracks / scheuroverbrengend vermogen Compatibility / verenigbaarheid Cold bending behaviour / koud buiggedrag Resistance to shear / weerstand tegen afschuiving Resistance to heat impact/ weerstand tegen warmte invloed Resistance to perforation/ weerstand tegen perforatie	
FE 2 Brandveiligheid	Geen kenmerken	
FE 3 Hygiëne, gezondheid en milieu	Release of dangerous substances / vrijkomen gevaarlijke stoffen **)	1, 3 of 4 (groep 2)
FE 4	Zie FE 1	
FE 5	Geen kenmerken	
FE 6	Geen kenmerken	
FE 7 Duurzaam gebruik natuurlijke bronnen	Nog niet geharmoniseerd	
*) Groepsindeling AVCP niveau als aangegeven in AVCP tabel		
**) Over gevaarlijke stoffen moet informatie worden gegeven ingevolge artikel 31 en 33 van de Verordening 1907/2006 (Reach). Deze informatie dient bij de prestatieverklaring te worden bijgesloten (coördinatieartikel CPR, art. 6, vijfde lid).		

Essentiële kenmerken voor bijkomende producten betonwegen

De in tabel 15, kolom 2, genoemde essentiële kenmerken voor bijkomende producten in de wegenbouw vormen de basis voor het opstellen van een prestatieverklaring. Voor deze essentiële kenmerken zijn testmethoden opgenomen in de geharmoniseerde normen (zie tabel 9).

Tabel 15 FE en EK voor bijkomende producten betonwegen			
1 Fundamentele eisen (FE)	2 Essentiële kenmerken (EK)		3 Niveau AVCP *)
FE 1 Mechanische weerstand en stabiliteit	deuvels	Shear strenght / afschuifsterkte Bending strength / buigsterkte Tensile strenght / treksterkte	4 (groep 3)
	Voegvulmiddelen en afdichtingsmaterialen	Bonding strength / hechtsterkte Cohesion / chesie (samenhang) Watertightness / waterdichtheid Resistance to deformation / weerstand tegen vervorming	
FE 2 Brandveiligheid	Geen kenmerken		
FE 3 Hygiëne, gezondheid en milieu	Release of dangerous substances / vrijkomen gevaarlijke stoffen (**)		
FE 4	Geen kenmerken		
FE 5	Geen kenmerken		
FE 6	Geen kenmerken		
FE 7 Duurzaam gebruik natuurlijke bronnen	Nog niet geharmoniseerd		
*) Groepsindeling AVCP niveau als aangegeven in AVCP tabel			
**) Over gevaarlijke stoffen moet informatie worden gegeven ingevolge artikel 31 en 33 van de Verordening 1907/2006 (Reach). Deze informatie dient bij de prestatieverklaring te worden bijgesloten (coördinatieartikel CPR, art. 6, vijfde lid).			

3.5 Informatie voor prestatieverklaringen van Geotextielen

Producten: Vliezen, Weefsels, Geogrids (roosters), Structuurmatten, Drainagematten, Geomembranen, Geocomposieten, Geofoam.

Geharmoniseerde norm

Tabel 16 De geharmoniseerde en gepubliceerde norm voor geotextielen		
NEN-EN	Engelse titel	Nederlandse titel
15381	Geotextiles and geotextile related products for use in the construction of roads and other trafficked areas	Geotextiel en aan geotextiel verwante producten - Ver-eiste eigenschappen voor het gebruik in wegverhardin-gen en asfaltdekla-gen

AVCP toepassingen

Tabel 17 De verschillende AVCP niveaus voor geotextielen	
Subgroep AVCP	Toepassingen
1	Toepassingen als vloeistof of gasremmers, beschermende laag, drainage, filtratie, versterking; AVCP = 2+ Geotextielen voor spoor, funderingen, wanden, dammen, tunnels en ondergrondse werken
2	Toepassingen uitsluitend als scheidingslaag AVCP = 4 In alle werken
Groepsindeling AVCP voor geotextielen	

Essentiële kenmerken voor geotextielen

De in tabel 18, kolom 2, genoemde essentiële kenmerken voor geotextielen vormen de basis voor het opstellen van een prestatieverklaring. Voor deze essentiële kenmerken zijn testmethoden opgenomen in de geharmoniseerde normen (zie tabel 16).

Tabel 18 FE en EK voor geotextielen		
1 Fundamentele eisen (FE)	2 Essentiële kenmerken (EK)	3 Niveau AVCP *)
FE 1 Mechanische weerstand en stabiliteit	Tensile strength / treksterkte	2+ (groep 1) 4 (groep 2)
FE 2 Brandveiligheid		
FE 3 Hygiëne, gezondheid en milieu	Resistance to static puncture / weerstand tegen statische pons Liquid tightness / vloeistofdichtheid Gas tightness / gasdichtheid Water permeability - opening size / waterdichtheid, grootte van de openingen Vrijkomen gevaarlijke stoffen **)	2+ (groep 1) 4 (groep2)
FE 4	Dynamic perforation resistance / weerstand met betrekking tot dynamische perforatie Elongation / rek	2+ (groep1) 4 (groep 2)
FE 5	Geen kenmerken	
FE 6	Geen kenmerken	
FE 7 Duurzaam gebruik natuurlijke bronnen	Nog niet geharmoniseerd	
*) Groepsindeling AVCP niveau als aangegeven in A VCP tabel		
**) Over gevaarlijke stoffen moet informatie worden gegeven ingevolge artikel 31 en 33 van de Verordening 1907/2006 (Reach). Deze informatie dient bij de prestatieverklaring te worden bijgesloten (coördinatieartikel CPR, art. 6, vijfde lid).		

Bijlagen

Bijlage 1 Veel gebruikte termen en afkortingen

Annex ZA	De annex van een geharmoniseerde norm, waarin de Europese testmethoden van essentiële kenmerken ten behoeve van de CE-markering zijn weergegeven
AVCP niveau	Afkorting die staat voor 'assessment and verification of the constancy of performance' (beoordeling en verificatie van de prestatiebestendigheid). Met het AVCP niveau wordt aangegeven in welke mate een derde partij (Notified Body) betrokken is bij het beproeven en keuren van CE-gemarkeerde bouwproducten. Een AVCP niveau van 1 staat gelijk met de volledige productcertificatie van het bouwproduct door een Notified Body. In geval van AVCP niveau 4 is er geen Notified Body betrokken maar doet de fabrikant alles zelf.
Beoogd gebruik	Het beoogde gebruik van het bouwproduct dat is omschreven in de toepasselijke geharmoniseerde technische specificatie.
B&U	Afkorting voor Burgerlijke en Utiliteitsbouw
BRL	Afkorting voor beoordelingsrichtlijn
CPR	Afkorting van Construction Products Regulation 305.2011/EU CPR (Verordening bouwproducten)
CE	Conformité Européenne = in overeenstemming met de Europese regelgeving
CPD	Afkorting van Construction Products Regulation (Richtlijn bouwproducten)
CWT/CWFT	Afkorting van Classified without testing / without further testing
Distributeur	Een natuurlijke of rechtspersoon in de toeleveringsketen, anders dan de fabrikant of de importeur, die een bouwproduct op de markt aanbiedt.
DoP	Afkorting voor Declaration of Performance, Prestatieverklaring
EK	Afkorting van essentiële kenmerken. Dat zijn de kenmerken van het bouwproduct die verband houden met de fundamentele eisen (FE) voor bouwwerken of delen daarvan.
Europees beoordelingsdocument (EAD)	Een document dat door de organisatie van TBI's is vastgesteld met het oog op afgifte van Europese technische beoordelingen.
Europese technische beoordeling (ETA)	De gedocumenteerde beoordeling van de prestaties van een bouwproduct, met betrekking tot de essentiële kenmerken daarvan, overeenkomstig het desbetreffende Europese beoordelingsdocument.
Fabrikant	Een natuurlijke of rechtspersoon die een bouwproduct vervaardigt of laat ontwerpen of vervaardigen en dat product onder zijn naam of merknaam verhandelt.
FE	Fundamentele eis. De fundamentele eisen vormen de basis voor het opstellen van normalisatiemandaten en de essentiële kenmerken. Er zijn 7 fundamentele eisen. Zie daarvoor Bijlage I van de CPR
Geharmoniseerde technische specificaties	Geharmoniseerde normen en Europese beoordelingsdocumenten.
Geharmoniseerde norm	Een norm die door een van de in bijlage I bij Richtlijn 98/34/EG genoemde Europese normalisatie-instellingen is vastgesteld op grond van een verzoek dat door de Commissie overeenkomstig artikel 6 van die richtlijn is ingediend.
Gemachtigde	Een in de Unie gevestigde natuurlijke of rechtspersoon die schriftelijk door een fabrikant is gemachtigd om namens hem op te treden met betrekking tot bepaalde taken.
GWW	Afkorting voor Grond, weg en waterbouw
Importeur	Een in de Unie gevestigde natuurlijke of rechtspersoon die een bouwproduct uit een derde land op de uniale markt op de markt brengt.
h'EN	Afkorting van geharmoniseerde norm

vervolg

Marktdeelnemer	De fabrikant, de importeur, de distributeur of de gemachtigde.
Micro-onderneming	Onderneming met niet meer dan tien werknemers in dienst en een omzet ≤ €2.000.000,-- per jaar
NEN-EN	Afkorting van een Europese norm die door het Nederlands normalisatie-instituut is omgezet als nationale norm
Notified body	Door een lidstaat aangemelde instantie voor het beproeven en controleren van CE-gemarkeerde bouwproducten
NPD	Afkorting van No Performance Determined, geen prestatie bepaald
Op de markt aanbieden	Het in het kader van een handelsactiviteit, al dan niet tegen betaling, verstrekken van een bouwproduct met het oog op distributie of gebruik op de uniale markt
Op de markt brengen	Het voor het eerst op de uniale markt aanbieden van een bouwproduct.
Prestaties van een bouwproduct	De prestaties met betrekking tot de relevante essentiële kenmerken, uitgedrukt in niveau of klasse of op beschrijvende wijze.
Productiecontrole in de fabriek	De gedocumenteerde permanente interne productiecontrole in een fabriek, overeenkomstig de toepasselijke geharmoniseerde technische specificaties.
Producttype	De reeks representatieve klassen of niveaus van de prestaties van een bouwproduct met betrekking tot de essentiële kenmerken ervan, dat is vervaardigd met een bepaalde combinatie van grondstoffen of andere elementen in een specifiek productieproces.
Specifieke technische documentatie	Documentatie die aantoont dat methoden in het toepasselijke systeem voor de beoordeling en verificatie van de prestatiebestendigheid vervangen zijn door andere methoden, op voorwaarde dat de resultaten van die andere methoden gelijkwaardig zijn met die van de testmethoden van de betrokken geharmoniseerde norm.
TBi	Technische Beoordelingsinstantie
Terugroepen	Maatregel waarmee wordt beoogd een bouwproduct dat al aan de eindgebruiker ter beschikking is gesteld, te doen terugkeren.
Uit de handel nemen	Maatregel waarmee wordt beoogd te voorkomen dat een bouwproduct dat zich in de toeleveringsketen bevindt, op de markt wordt aangeboden.
Uniale markt	De markt van de Europese Unie. Dit is een statenverband bestaande uit 28 lidstaten.

Bijlage 2 Voorbeeld CE-markering

 01234	
Zandschepbedrijf Schepper BV Straatweg 1 1234 XY Stadhuizen 08 0123-CPD-0456	
EN 12620:2013 Toeslagmaterialen voor beton	
Korrelgroep Korrelvorm Dichtheid Zuiverheid Gehalte fijne delen Weerstand tegen verbrijzeling Schelp/carbonaatgehalte Samenstelling/gehalte Chloride Zuuroplosbaar sulfaat Totaal zwavel Beïnvloeding binding en verharding Waterabsorptie ASR gevoeligheid Radioactieve straling Emissie van zware metalen Emissie van PAK's Emissie van andere gevaarlijke bestanddelen Vorst/dooibestandheid Vorst/dooibestandheid Vorst/dooibestandheid in aanwezigheid van zout	kwartsgrind 4/32 $G_{c90/15}$; $G_{20/17,5}$ F_{l20} 2630 kg/m^3 $f_{1,5}$ LA_{25} SC_{10} $< 0,005\%$ $AS_{0,2}$ S_{NR} Voldoet 0,7% Niet gevoelig } NP $F1$ Categorie (bijv. F_{EC2})

Voorbeeld van informatie voor de CE-markering van toeslagmaterialen vallend onder systeem 2+

Bijlage 3 Voorbeeld prestatieverklaring (DoP)

Prestatieverklaring Nr: GS456 - 2013-05-13			
1. Unieke identificatie	kwartsgrind		
2. Aanduiding	4/32 conform NEN-EN 12620:2002 + A1:2008		
3. Toepassing	grind voor toepassing in beton		
4. Naam en contactadres fabrikant	Zandschepbedrijf Schepper B.V. Straatweg 1 1234 XY Stadhuizen		
5. Naam en contactadres gemachtigde	geen		
6. Systeem voor de beoordeling en verificatie van de prestatiebestendigheid	systeem 2+		
7. Activiteit van de aangemelde certificatie-instantie zoals vereist in de geharmoniseerde norm	De aangemelde certificatie-instantie Kiwa BMC B.V. (identificatienummer 0956) heeft onder systeem 2+ de initiële inspectie van de productie-installatie en van de productiecontrole in de fabriek uitgevoerd en zal tevens de permanente bewaking, beoordeling en evaluatie van de productiecontrole op zich nemen. Op basis daarvan is het conformiteitscertificaat voor de productiecontrole in de fabriek verstrekt.		
8. Europese Technische beoordeling	niet van toepassing		
9. Aangegeven prestatie			
	Essentiële kenmerken	prestaties	
		Europees beoordelingsdocument	
4.3	Categorie korrelgradering	GC90/15; G _T 17,5	NEN-EN 12620:2013
4.4	Hoeveelheid fijne deeltjes <0,063mm	f _{1,5}	
4.6.1	Korrelvorm	F ₁₂₀	
4.7	Schelpgehalte	SC ₁₀	
5.2	Los Angeles	LA ₂₅	
5.3	Micro-Deval	NPD	
5.4	Dichtheid	2630 kg/m ³	
5.5	Waterabsorptie	< 0,7%	
5.6	PSV	NPD	
5.7	AAV	NPD	
5.8	Nordic abrasion value	NPD	
6.4.1	In zuur oplosbaar sulfaat	AS _{0,2}	
6.4.2	Totaal zwavelgehalte	voldoet	
6.5	Chloridegehalte	< 0,005 %	
6.7	Bindings- en verhardingsvertraging	voldoet	
7.3.2	Vorst/dooi bestandheid	F ₁	
7.4	Volume stabiliteit	NPD	
7.5	ASR gevoeligheid	niet gevoelig	
	vrijkomende gevaarlijke bestanddelen	NPD	
10. De prestaties van het in de punten 1 en 2 omschreven product zijn conform de in punt 9 aangegeven prestaties. Deze prestatieverklaring wordt verstrekt onder de exclusieve verantwoordelijkheid van de in punt 4 vermelde fabrikant.			
Stadhuizen, 13 mei 2013		getekend: J.W. Schepper directeur	

Bijlage 4 Instructie of 'quick reference card' voor fabrikant

Quick reference card fabrikant:

Waar moet ik op letten en wat moet ik doen voor de CE markering?

Wanneer ben ik fabrikant volgens de CPR?

- U bent een bedrijf dat bouwproducten met CE-markering vervaardigt, laat ontwerpen, of laat vervaardigen en dat product onder uw naam of merknaam verhandelt.

Wanneer wordt mijn importeur of distributeur zelf fabrikant?

- Als hij uw bouwproduct onder zijn naam of merknaam in de handel brengt
- Als hij uw bouwproduct zo wijzigt dat niet meer wordt voldaan aan de prestatieverklaring

Wanneer ben ik verplicht om mijn bouwproduct van de CE-markering te voorzien?

- Ga na of uw bouwproduct onder CE-markering geleverd moeten worden
 - Ga na of uw bouwproduct onder de scope van een geharmoniseerde norm valt
 - zie Hoofdstuk 3 par. 3.3, 3.4 en 3.5 van de Brochure

Als uw bouwproducten onder de CE-markering vallen

- U heeft een gedocumenteerd fabriekscontroleproces met het toepasselijke borgingsniveau (AVCP) en voert testen uit (of laat testen uitvoeren) volgens de geharmoniseerde norm
 - zie Hoofdstuk 1, tabel 1 en Hoofdstuk 3 par. 3.3, 3.4 en 3.5 van de Brochure
- U stelt een prestatieverklaring waarin tenminste één eigenschap is gedeclareerd en stelt technische documentatie op ter onderbouwing van het vereiste borgingsysteem
 - De prestatieverklaring wordt in het Nederlands meegeleverd op papier, digitaal of via website
 - Bijlage 3 van de Brochure geeft een voorbeeld van een prestatieverklaring
 - Indien van toepassing levert u een veiligheidsinstructie (bijvoorbeeld Reach) mee in een gemakkelijk te begrijpen taal
- De bouwproducten, de verpakking of een begeleidend document zijn voorzien van:
 - de CE markering met de vereiste gegevens
 - zie Hoofdstuk 1, par. 1.2 voor CE label³
 - een partij- of serienummer
 - Uw naam, geregistreerde handelsnaam of handelsmerk en een contactadres

Wat te doen als ik vermoed dat mijn bouwproducten niet voldoen aan de prestatieverklaring of andere voorschriften van de CPR? :

- Neem corrigerende maatregelen
 - Haal zonodig de producten uit de handel
 - Licht de inspectie ILT in als er sprake is van een onveilige situatie
 - Zie Bijlage 7 van de Brochure voor meldpunt klachten

Waar moet ik verder op letten bij het in de handel brengen van CE-gemarkeerde bouwproducten?

- Zolang de bouwproducten onder uw verantwoordelijkheid vallen:
 - Zorg dat de productprestaties gehandhaafd blijven tijdens vervoer en opslag
 - Voer zonodig steekproeven uit op in de handel gebrachte producten en onderzoek klachten van non-conforme of teruggeroepen producten, houd hier (indien van toepassing) een register van bij en licht uw distributeurs hierover in
- Bewaar de prestatieverklaring en de technische documentatie gedurende tien jaar
- Registreer commerciële markttransacties voor de CE-markering gedurende tien jaar:
 - Aan welke marktdeelnemers heb ik bouwproducten geleverd?
- Geef op verzoek medewerking aan de inspectie ILT:
 - Informatie om aan te tonen dat het product voldoet aan de prestatieverklaring en begeleidende documentatie
 - Corrigerende maatregelen ter uitschakeling van risico's.

³ Het CE label moet goed zichtbaar en onuitwisbaar op de verpakking of een commercieel document (bijvoorbeeld een afleveringsbon) zijn afgebeeld en mag (op afstand) gevolgd worden door andere merktekens

Bijlage 5 Instructie of 'quick reference card' voor importeur

Quick reference card importeur

Waar moet ik op letten en wat moet ik doen voor de CE markering?

Wanneer ben ik importeur volgens de CPR?

- U bent een bedrijf dat bouwproducten met CE-markering in de handel brengt van buiten de EU
→ De EU bestaat uit 28 lidstaten. Leveranciers uit deze lidstaten zijn geen importeurs!

Wanneer word ik zelf fabrikant?

- Als het bouwproduct onder uw naam of merknaam in de handel wordt gebracht
- Als u het bouwproduct zo wijzigt dat niet meer wordt voldaan aan de prestatieverklaring

Wat moet ik controleren bij de levering van bouwproducten buiten de EU?

- Controleer vooraf of de bouwproducten onder CE-markering geleverd moeten worden
→ Ga na of de bouwproducten onder een geharmoniseerde norm vallen
→ zie Hoofdstuk 3 par. 3.3, 3.4 en 3.5 van de Brochure

Als de bouwproducten inderdaad onder de CE-markering vallen, controleer dan bij levering of:

- Alle vereiste documenten bij de CE-markering aanwezig zijn
→ Is een prestatieverklaring in het Nederlands meegeleverd op papier, digitaal of op een website?
→ Is een veiligheidsinstructie meegeleverd in een gemakkelijk te begrijpen taal?
- Heeft de fabrikant de vereiste borging (AVCP) uitgevoerd?
→ Zie Hoofdstuk 3, par. 3.3,3.4 en 3.5 voor de vereiste AVCP niveaus van bouwgrondstoffen
→ Zie tabel van de Brochure voor de taken, behorend bij de AVCP systemen
- Is de prestatieverklaring correct opgesteld?
→ Heeft de fabrikant technische documentatie opgesteld voor de prestatieverklaring
→ Is de prestatieverklaring van de fabrikant correct opgesteld
→ Zie Hoofdstuk 3, tabel 3, van de Brochure
- De bouwproducten, de verpakking of een begeleidend document zijn voorzien van:
→ De CE-markering en een partij- of serienummer
→ Een contactadres van de fabrikant

Wat te doen als ik vermoed dat de CE markering niet correct is? :

- Ga na of
→ Het bouwproduct conform de prestatieverklaring is
→ De fabrikant heeft voldaan aan andere eisen van de CPR, bijvoorbeeld de instructie bij de CE-markering of informatie over gevaarlijke stoffen (Reach),
→ Zie Hoofdstuk 2, par. 1.2 van de Brochure voor CE-label en Reach
- Als de fabrikant of importeur hieraan niet heeft voldaan:
→ Breng het product niet verder in de handel (bijvoorbeeld terugsturen), zolang er geen corrigerende maatregelen zijn genomen
→ Licht de inspectie ILT in als er sprake is van een onveilige situatie
→ Zie Bijlage 7 van de Brochure voor meldpunt klachten

Waar moet ik op letten bij het verder in de handel brengen van CE-gemarkeerde bouwproducten?

- Breng uw naam, geregistreerde handelsnaam of merk en contactadres op het bouwproduct, de verpakking of begeleidende documenten
- Zolang de bouwproducten onder uw verantwoordelijkheid vallen:
→ Zorg dat de productprestaties gehandhaafd blijven tijdens vervoer en opslag
- Registreer commerciële markttransacties voor de CE-markering gedurende tien jaar:
→ Welke marktdeelnemers hebben mij bouwproducten verstrekt
→ Aan welke marktdeelnemers heb ik bouwproducten geleverd
- Geef op verzoek medewerking aan de inspectie ILT:
→ Informatie om aan te tonen dat het product voldoet aan de prestatieverklaring en begeleidende documentatie
→ Corrigerende maatregelen ter uitschakeling van risico's.

Bijlage 6 Instructive of 'quick reference card' voor distributeur

Quick reference card distributeur:

Waar moet ik op letten en wat moet ik doen voor de CE markering?

Wanneer ben ik distributeur volgens de CPR?

- U bent een bedrijf dat bouwproducten met CE-markering verhandelt (aanbiedt) op de EU markt
→ De EU bestaat uit 28 lidstaten. Leveranciers uit deze lidstaten zijn distributeurs.

Wanneer word ik zelf fabrikant?

- Als u het bouwproduct onder uw naam of merknaam in de handel brengt
- Als u het bouwproduct zo wijzigt dat niet meer wordt voldaan aan de prestatieverklaring

Wat moet ik controleren bij de levering van bouwproducten?

- Controleer vooraf of de bouwproducten onder CE-markering geleverd moeten worden
→ Ga na of de bouwproducten onder de scope van een geharmoniseerde norm vallen
→ zie Hoofdstuk 3 par. 3.3, 3.4 en 3.5 van de Brochure

Als de bouwproducten inderdaad onder de CE-markering vallen, controleer dan bij levering of

- Alle vereiste documenten bij de CE-markering aanwezig zijn
→ Is een prestatieverklaring in het Nederlands meegeleverd op papier, digitaal of via website?
→ Is het CE label ⁴ aanwezig en correct?
→ Zie Hoofdstuk 2, par. 1.2 van de Brochure voor CE-label
→ Is zondig een veiligheidsinstructie meegeleverd in een gemakkelijk te begrijpen taal?
- De bouwproducten, de verpakking of een begeleidend document voorzien zijn van:
→ de CE-markering en een partij- of serienummer en een
→ Een contactadres van de fabrikant en - indien van toepassing- van de importeur

Wat te doen als ik vermoed dat de CE markering niet correct is?

- Ga na of het bouwproduct conform de prestatieverklaring is
→ Zie Hoofdstuk 3, en Bijlage 2 van de Brochure voor de vereiste gegevens in een prestatieverklaring
- Ga ook na of de fabrikant heeft voldaan aan andere eisen van de CPR, bijvoorbeeld Reach

Als de fabrikant hieraan niet heeft voldaan:

- Breng het product niet verder in de handel (bijvoorbeeld terugsturen), zolang er geen corrigerende maatregelen zijn genomen
- Licht de inspectie ILT in als er sprake is van een onveilige situatie
- Zie Bijlage 7 van de Brochure voor meldpunt klachten

Waar moet ik op letten bij het verder in de handel brengen van CE-gemarkeerde bouwproducten?

- Zolang de bouwproducten onder uw verantwoordelijkheid vallen:
→ Zorg dat de productprestaties gehandhaafd blijven tijdens vervoer en opslag
- Registreer commerciële markttransacties voor de CE-markering gedurende tien jaar:
→ Welke marktdeelnemers hebben mij bouwproducten verstrekt
→ Aan welke marktdeelnemers heb ik bouwproducten geleverd
- Geef op verzoek medewerking aan de inspectie ILT:
→ Informatie om aan te tonen dat het product voldoet aan de prestatieverklaring en begeleidende documentatie
→ Corrigerende maatregelen ter uitschakeling van risico's

⁴ Het CE label moet goed zichtbaar en onuitwisbaar op het bouwproduct, de verpakking of een commercieel document (bijvoorbeeld een afleveringsbon) zijn afgebeeld en mag (op afstand) gevolgd worden door andere merktekens

Bijlage 7 Informatiebladen en links

Informatie via het contactpunt bouwproducten: www.contactpuntbouwproducten.nl

- Brochure CE markering
- Lijst essentiële kenmerken met vertalingen
- Welgestelde vragen (FAQ's)
- Verordening bouwproducten
- Module CE-markering
- Antwoord voor bedrijven
- Vertaallijsten per productgroep
- FAQ's Europese Commissie (FAQ's voor CPR)

Module CE Markering www.contactpuntbouwproducten.nl/cemarkeringonline/

Informatie en meldpunt voor klachten

- Meld en -Informatiecentrum (www.ilent.nl/contact/melding/cebouwmarkering/index.aspx).

Overige sites:

- NEN site hulp bij CE markering: www.nen.nl/Normontwikkeling/Hulp-bij-CEmarkering-van-bouwproducten.htm
- Communicatieforum CE markering bouwproducten (in oprichting), zie persbericht Stichting Bouwkwiteit: www.bouwkwiteit.nl.